



Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [*MICHAL BOBEK*] SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 7. jūlijā¹

Lieta C-303/15

Naczelnik Urzędów Celnego I w Ł.

**pret
G. M.
un
M. S.**

(Sąd Okręgowy w Łodzi (Lodzas Apgabaltiesa, Polija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Informācijas sniegšanas kārtība tehnisko noteikumu jomā — Tehniskie noteikumi azartspēļu nozarē — Dalībvalstu pienākums darīt zināmus Komisijai tehnisko noteikumu projektus — Nepaziņošanas sekas

I – Ievads

1. Saskaņā ar Polijas tiesību aktiem tikai spēļu kazino darbības licences turētāji drīkst rīkot ruletes spēles, kāršu spēles, kauliņu spēles vai automātu spēles (turpmāk tekstā – “atļauju saņemšanas prasība”). Turklāt ruletes spēles, kāršu spēles, kauliņu spēles un automātu spēles drīkst rīkot tikai spēļu kazino (turpmāk tekstā – “atrašanās vietas ierobežojums”).
2. Atbildētāji pamatlietā ir apsūdzēti par spēļu automātu ekspluatēšanu bāros bez atļaujas saņemšanas. Savai aizstāvībai viņi apgalvo, ka atļauju saņemšanas prasība ir “tehnisks noteikums” Direktīvas 98/34² izpratnē, par ko netika paziņots Komisijai. Tādēļ Polijas iestādes to nevar izmantot pret viņiem.
3. Tas, ka Komisijai netika paziņots par atļauju saņemšanas prasību, netiek apstrīdēts. Valsts tiesa ar savu jautājumu vēlas saņemt skaidrojumu par šīs nepaziņošanas sekām. Tomēr pirms šo seku izvērtēšanas vispirms ir jānoskaidro cits jautājums, proti – vai atļauju saņemšanas prasība vispār ir “tehnisks noteikums”? Ja tā nav, tad paziņošanas pienākums vispār nerodas.
4. Saskaņā ar Tiesas lūgumu šajos secinājumos tiks analizēts tikai šis vispirms izskatāmais jautājums un no tā izrietošais vispārīgais jautājums: cik lielā mērā atļauju saņemšanas režīmi dažu veidu darbībām, proti, pakalpojumiem, būtu jāuzskata par tādiem, uz kuriem attiecas pienākums paziņot par “tehniskajiem noteikumiem”, kas piemērojami produktiem, tas ir, precēm?

1 — Oriģinālvaloda – angļu

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīva, kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā (OV 1998 L 204, 37. lpp.). Formulējums “un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu [sfērā]” šīs direktīvas nosaukumā tika iekļauts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvu 98/48/EK, ar kuru groza Direktīvu 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1998, L 217, 18. lpp.).

II – Atbilstošās tiesību normas

A – Eiropas Savienības tiesības

1) Direktīva 98/34

5. [Direktīvas 98/34] 1. pantā ir ietvertas vairākas būtiskas definīcijas:

“1. “prece” – jebkura rūpnieciski ražota prece un jebkurš lauksaimniecības produkts, tostarp zivju produkcija;

2. “pakalpojums” – jebkāds Informācijas sabiedrības pakalpojums, tas ir, jebkāds pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma.

[..]

3. “tehniski parametri” – parametri, kas ietverti dokumentā, kurš nosaka preces nepieciešamās īpašības, piemēram, kvalitātes līmeni, darbību, drošību vai izmērus, ieskaitot prasības, kas piemērojamas precei saskaņā ar nosaukumu, ar kuru precī pārdod, terminoloģiju, simboliem, pārbaudēm un pārbauzu metodēm, iesaiņojumu, marķēšanu vai etiķetēšanu un atbilstības novērtēšanas procedūrām.

[..]

4. “citas prasības” – prasība, kas nav tehniski parametri, kas izvirzītas precei, lai īpaši aizsargātu patērētājus vai vidi, un kas ietekmē tās dzīves ciklu pēc laišanas tirgū, piemēram, izmantošanas, atkārtotas izmantošanas, atkārtotas izlietošanas vai iznīcināšanas nosacījumi, ja šādi nosacījumi var būtiski ietekmēt preces sastāvu vai īpašības, vai tās realizāciju;

5. “noteikumi par pakalpojumiem” – vispārīga rakstura prasība attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu un veikšanu 2. punkta nozīmē, jo īpaši, noteikumi, kas skar pakalpojumu sniedzēju, pakalpojumus un pakalpojumu saņēmēju, izņemot noteikumus, kas nav paredzēti šajā punktā noteiktajiem pakalpojumiem.

[..]

11. “tehniskie noteikumi” – tehniski parametri un citas prasības vai noteikumi par pakalpojumiem, ietverot attiecīgus administratīvus noteikumus, kuru ievērošana ir obligāta, *de jure* vai *de facto*, tirdzniecības, pakalpojumu sniegšanas, pakalpojumu sniedzēja izveidošanas vai izmantošanas gadījumā kādā dalībvalstī vai lielā tās daļā, kā arī dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, izņemot 10. pantā minētos, kas aizliedz preces ražošanu, ieviešanu, tirdzniecību vai izmantošanu vai kas aizliedz pakalpojumu sniegšanu vai izmantošanu, vai uzņēmumu kā pakalpojumu sniedzēju.”

6. Direktīvas 98/34 8. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Saskaņā ar 10. pantu dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru tehnisko noteikumu projektu, izņemot gadījumus, ja tas pārņem visu starptautiskā vai Eiropas standarta tekstu. Šajā gadījumā pietiek ar informāciju par attiecīgo standartu; tās paziņo Komisijai pamatojumu šādu tehnisku noteikumu pieņemšanas vajadzībai, ja tas jau nav paskaidrots projektā.

[..]”

B – *Valsts tiesības*

7. Polijas Azartspēļu likuma³ 6. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ar ruletes spēlēm, kāršu spēlēm, kauliņu spēlēm vai automātu spēlēm saistīta darbība var tikt veikta, pamatojoties uz spēļu kazino darbības licenci.”

8. Azartspēļu likuma 14. panta 1. punktā⁴ ir paredzēts:

“Ar ruletes spēlēm, kāršu spēlēm, kauliņu spēlēm vai automātu spēlēm saistīta darbība ir atļauta tikai spēļu kazino.”

III – Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

9. Atbildētāji pamatlietā *G. M.* un *M. S.* tika apsūdzēti par spēļu automātu ekspluatēšanu bāros Polijā bez vajadzīgās spēļu kazino darbības licences saskaņā ar Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktā ietverto atļauju saņemšanas prasību.

10. Valsts tiesa pirmajā instancē atzina, ka atļauju saņemšanas prasība ir “tehnisks noteikums” Direktīvas 98/34 izpratnē. Ņemot vērā to, ka par atļauju saņemšanas prasību nebija paziņots Komisijai, valsts pirmās instances tiesa secināja, ka to atbildētājiem piemērot nevar. Izdarot šādu secinājumu, tā atsaucās uz Tiesas spriedumu *Fortuna*⁵. Spriedumā *Fortuna* Tiesa ir tostarp konstatējusi, ka Azartspēļu likuma 14. panta 1. punkts (tas ir, atrašanās vietas ierobežojums) ir “tehnisks noteikums”.

11. Pirmās instances tiesas spriedumu Polijas kompetentā iestāde *Naczelnik Urzęd Celnego I w Łodzi* (I muitas pārvaldes Lodzā vadītājs) (turpmāk tekstā – “*NUC*”) pārsūdzēja *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzā Apgabaltiesa). Pēdējai minētajai tiesai ir zināma judikatūra, kurā Tiesa ir atzinusi, ka tad, ja nav izpildīts pienākums par “tehnisko noteikumu” paziņošanu Komisijai, šādus noteikumus nevar attiecināt uz privātpersonām⁶. Tomēr iesniedzējtiesa šaubās, vai tāda pati argumentācija būtu jāpiemēro atļauju saņemšanas prasībai, ņemot vērā attiecīgās nozares (azartspēles) īpatnības. Ņemot vērā šīs šaubas, valsts tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvas 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1998, L 204, 37. lpp.), 8. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par tehniskiem noteikumiem atzītu tiesību normu nepaziņošanai var būt atšķirīgas sekas, proti, tādu tiesību normu gadījumā, kas attiecas uz brīvībām, kurām nav piemērojami Līguma par Eiropas Savienības darbību 36. pantā paredzētie ierobežojumi, nepaziņošana nozīmē, ka minētās normas nevar piemērot [konkrētajā izskatāmajā lietā], bet ar tādām brīvībām saistītu tiesību normu gadījumā, uz kurām attiecas Līguma 36. panta ierobežojumi, valsts tiesai, kas vienlaikus ir Savienības tiesa, ir tiesības izvērtēt, vai šīs tiesību normas, neņemot vērā to nepaziņošanu, ir saderīgas ar Līguma 36. panta prasībām un var tikt piemērotas?”

3 — *Dz. U.* 2009, Nr. 201, 1540. dokuments.

4 — Piemērojams attiecīgajā laikā. Šis tiesību normas teksts kopš tā laika ir mainīts.

5 — Spriedums, 2012. gada 19. jūlijs, *Fortuna* u.c. (C-213/11, C-214/11 un C-217/11, EU:C:2012:495).

6 — Skat., piemēram, spriedumu, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246).

12. Rakstveida apsvērumus iesniedza *NUC*, kas ir apelācijas sūdzības iesniedzējs pamatlietā, viens no atbildētājiem pamatlietā *G. M.*, Komisija, un Polijas, Beļģijas, Grieķijas un Portugāles valdības. *NUC*, *G. M.*, Polijas un Beļģijas valdības, kā arī Komisija sniedza mutvārdu paskaidrojumus tiesas sēdē, kas notika 2016. gada 20. aprīlī.

IV – Vērtējums

A – Ievads

13. Saskaņā ar Tiesas lūgumu šajos secinājumos tiks analizēts tikai vispirms izskatāmais jautājums par to, vai atļauju saņemšanas prasība vispār ir “tehnisks noteikums”.

14. Manuprāt, tā nav. Tiesai tiek piedāvāti divi alternatīvi ceļi, pa kuriem tā var nonākt pie šāda secinājuma.

15. *Pirmais* ceļš ir šāds: pēc dažādu “tehnisko noteikumu” kategoriju noteikšanas saskaņā ar Direktīvu 98/34 (B sadaļa) un īsa pārskata par Tiesas attiecīgo judikatūru (C sadaļa), tiek ierosināts, ka iepriekšējas atļauju saņemšanas prasības nav “tehniskie noteikumi” (D sadaļa). Ciktāl atļauju saņemšanas prasība var tikt atdalīta no atrašanās vietas ierobežojuma, es uzskatu, ka pirmā no minētajām nav “tehnisks noteikums”, par ko būtu jāpaziņo arī tad, ja pēdējais minētais ir šāds noteikums, par ko ir jāpaziņo (F sadaļa).

16. Iespējams, ka pa *otro* ceļu (E sadaļa) Tiesa nokļūtu tālāk. Tomēr, manuprāt, to ir vērts izmantot. Ar šo alternatīvo argumentāciju Tiesa tiek aicināta pārskatīt pašreizējo jēdziena “citas prasības” izplūdušo paplašināto attiecināšanu uz pakalpojumu regulēšanu vispār un konkrēti uz iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmiem attiecībā uz pakalpojumiem. Ja šī paplašinātā attiecināšana tiks atstāta nepārbaudīta, tā, iespējams, varētu izraisīt to, ka arī attiecībā uz pakalpojumiem varētu tikt noteikts *de facto* vispārējs paziņošanas pienākums, turklāt vienīgais šādas paplašināšanas pamatojums būtu tāds, ka noteikumiem par pakalpojumiem varētu būt zināma neliela ietekme uz precēm, kas tiek izmantotas šo pakalpojumu sniegšanai. Manuprāt, šāda attīstība ir problemātiska. No tās vajadzētu izvairīties.

B – Dažādu kategoriju “tehniskie noteikumi”

17. Jēdzienā “tehniskie noteikumi” saskaņā ar Direktīvas 98/34 1. panta 11. punktu ir ietvertas četras pasākumu kategorijas. Šīs kategorijas ir: i) “tehniski parametri”, kā noteikts šīs direktīvas 1. panta 3. punktā, ii) “citas prasības”, kā noteikts šīs direktīvas 1. panta 4. punktā, un iii) noteikumi, “kas aizliedz preces ražošanu, ieviešanu, tirdzniecību vai izmantošanu”, kuri minēti šīs direktīvas 1. panta 11. punktā. Turklāt ir arī: iv) konkrēti noteikumi un ierobežojumi, kuri attiecas uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem⁷, bet kuriem nav nozīmes šajā lietā.

18. Attiecībā uz i) punktu šajā lietā izskatāmā atļauju saņemšanas prasība neatbilst šai kategorijai, jo neattiecas uz azartspēļu kontekstā izmantotajām precēm vai to iepakojumu kā tādu un līdz ar to “[ne]nosaka to īpašības”⁸.

7 — Informācijas sabiedrības pakalpojumi ir vienīgais pakalpojumu veids, kas tieši ietilpst Direktīvas 98/34 piemērošanas jomā (definēti tās 1. panta 2., 5. un 11. punktā).

8 — Spriedumi, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246, 59. un 60. punkts), un 2012. gada 19. jūlijs, *Fortuna* u.c. (C-213/11, C-214/11 un C-217/11, EU:C:2012:495, 29. punkts).

19. Attiecībā uz iii) punktu, lai atbilstu šai kategorijai, valsts pasākuma piemērošanas jomai ievērojami jāpārsniedz attiecīgās preces atsevišķu izmantošanas iespēju ierobežojumi un jāattiecas uz pasākumiem, kuri pieļauj tikai ļoti ierobežotu izmantošanu, ko var saprātīgi sagaidīt no attiecīgās preces⁹. Tā tas nav ar atļauju saņemšanas prasību. Ar to jebkuru produktu izmantošana netiek pilnīgi aizliegta, bet to izmantošanu padara atkarīgu no priekšnoteikumiem.

20. Runājot par ii) punktu, šī kategorija attiecas it īpaši uz pasākumiem, kas vērsti uz patērētāju aizsardzību un ietekmē preces dzīves ciklu. Šī kategorija nav tik skaidra un ir sikāk apspriesta nākamajā sadaļā.

C – Jēdziens “citas prasības” un atļauju saņemšanas režīmi

1) Judikatūra par “tehniskajiem noteikumiem” azartspēļu nozarē

21. Direktīvas 98/34 piemērošanu azartspēļu nozarē Tiesa ir izskatījusi vairākos spriedumos lietās *Lindberg*¹⁰, Komisija/Grieķija¹¹, *Fortuna*¹², *Berlington*¹³ un *Ince*¹⁴. Visas minētās lietas ir nozīmīgas jēdziena “citas prasības” interpretācijai. Tās isumā tiks izkāstītas turpinājumā.

a) *Lindberg*

22. Lieta *Lindberg* bija saistīta ar aizliegumu Zviedrijā rīkot azartspēles, izmantojot īpaša veida spēļu automātus (*lyckohjulsspel* (laimes rats)). Tiesa spriedumā uzskatīja, ka attiecīgais aizliegums varētu būt “cita prasība” vai pasākums, “kas aizliedz preces ražošanu, ieviešanu, tirdzniecību vai izmantošanu”. Lai atbilstu pēdējai no minētajām kategorijām, aizliegumam jābūt tādām, kas “neļauj nekāda cita veida kā tikai ļoti ierobežotu izmantošanu, ko var saprātīgi sagaidīt no attiecīgās preces”. Lai pasākums būtu “cita prasība”, tam būtu būtiski jāietekmē preces sastāvu, īpašības vai realizāciju. Pasākuma kvalificēšana beigās tika atstāta valsts tiesas ziņā¹⁵.

23. Lietā *Lindberg* Tiesai tika arī jautāts, vai ir kāda atšķirība, ja aizliegums aizstāj atļaujas režīmu. Tiesa uzskatīja, ka, ja valsts pasākums būtu bijusi prasība saņemt licenci, nevis aizliegums, tas nebūtu bijis “tehnisks noteikums”. Paužot šādu uzskatu, Tiesa citēja savu judikatūru, atbilstoši kurai “valsts tiesību akti, kuros ir paredzēti nosacījumi tikai uzņēmumu dibināšanai, piemēram, tiesību akti, kuri noteic, ka pirms profesionālas darbības veikšanas ir jāsaņem atļauja, nav tehniskie noteikumi”¹⁶.

9 — Spriedums, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246, 77. punkts).

10 — Spriedums, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246).

11 — Spriedums, 2006. gada 26. oktobris, Komisija/Grieķija (C-65/05, EU:C:2006:673).

12 — Spriedums, 2012. gada 19. jūlijs, *Fortuna* u.c. (C-213/11, C-214/11 un C-217/11, EU:C:2012:495).

13 — Spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c. (C-98/14, EU:C:2015:386).

14 — Spriedums, 2016. gada 4. februāris, *Ince* (C-336/14, EU:C:2016:72).

15 — Spriedums, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246, 77. un 78. punkts).

16 — Spriedums, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246, 87. un 88. punkts).

b) Komisija/Grieķija

24. Šis pārkāpuma prasības priekšmets bija Grieķijas likums, ar kuru bija noteikts plašs aizliegums attiecībā uz elektriskām un elektroniskām spēlēm ārpus kazino. Tiesa uzskatīja, ka šis aizliegums līdzinās “tehniskam noteikumam”¹⁷. Lai gan Tiesa to skaidri nenorādīja, tomēr, šķiet, ka tā ir uzskatījusi, ka Grieķijas pasākumam bija būtiska ietekme uz [produkta] realizāciju un tā bija “cita prasība” Direktīvas 98/34 1. panta 11. punkta izpratnē¹⁸. Par to liecina arī vēlākais spriedums *Berlington* (skat. turpinājumā), kurā Tiesa, atsaucoties uz spriedumu Komisija/Grieķija, atzina, ka aizliegums spēļu automātu darbībai ārpus kazino ir kvalificējams kā “cita prasība”¹⁹.

c) *Fortuna*

25. Lieta *Fortuna* arī bija saistīta ar Polijas Azartspēļu likumu - to pašu tiesību aktu, kas ir šīs lietas priekšmets. Spriedumā *Fortuna* Tiesa atzina, ka Polijas Azartspēļu likuma 14. panta 1. punktā ietvertais atrašanās vietas ierobežojums, kurā tikai spēļu kazino ir ļauts rīkot spēļu automātu spēles, ir “tehnisks noteikums”. Atkal, lai gan tas nav skaidri norādīts, šķiet, ka ir ticis uzskatīts, ka atrašanās vietas ierobežojums būtiski ietekmē realizāciju, tāpēc ir kvalificējams kā “cita prasība”²⁰.

26. Spriedums *Fortuna* bija saistīts arī ar dažiem Azartspēļu likuma pārejas noteikumiem. Ar šiem pārejas noteikumiem galvenokārt tika apturētas esošās atļaujas turpināt ar mazu laimestu spēļu automātu spēlēm saistītas darbības (citiem vārdiem, tika aizliegts izsniegt jaunas atļaujas vai pagarināt vai grozīt esošās atļaujas). Tiesa uzskatīja, ka šajos pārejas noteikumos bija paredzēti nosacījumi, kas var ietekmēt mazu laimestu spēļu automātu realizāciju. Tādēļ tās varēja būt “citas prasības”, ciktāl tās būtiski ietekmēja šo automātu īpašības vai realizāciju. Šī pēdējā minētā nosacījuma vērtējums tika atstāts valsts ziņā. Tas ir pretstatā atrašanās vietas ierobežojumam, attiecībā uz kuru Tiesa (netieši) lēma par jēdzienu “būtiska ietekme” un neatstāja to valsts tiesas ziņā.

d) *Berlington*

27. Lieta *Berlington* attiecās uz spēļu automātiem piemēroto nodokļu piekāršošanu un azartspēļu automātu darbības aizliegumu ārpus kazino. Spriedumā Tiesa uzskatīja, ka nodokļu palielinājums nav uzskatāms par *de facto* “tehniskiem noteikumiem”, jo tam nav pievienoti nekādi citi “tehniskie parametri”, nedz arī kādas “citas prasības”²¹.

28. Tiesa arī skaidri apliecināja, ka noteiktu azartspēļu atļaušana tikai kazino “ir “tehniski noteikumi” [šīs direktīvas] 1. panta 11. punkta nozīmē, ciktāl tā var būtiski ietekmēt šajā kontekstā izmantoto preču raksturu vai tirdzniecību [..]. Tāds aizliegums [..] ekspluatēt spēļu automātus ārpus kazino [..] var būtiski ietekmēt šo automātu [..] tirdzniecību [..] samazinot to ekspluatācijas iespējas”²².

17 — Savos procesuālajos rakstos minētajā lietā Grieķija neapstrīdēja, ka pasākums ir nepazīņots “tehnisks noteikums”. Kā uz autoritatīvu avotu savam secinājumam, ka pasākums ir kvalificējams kā “tehnisks noteikums”, Tiesa vispārīgi atsauca uz spriedumu *Lindberg*: 2006. gada 26. oktobris, Komisija/Grieķija (C-65/05, EU:C:2006:673, 61. punkts).

18 — Pretēji tiešam izmantošanas aizliegumam. Tomēr no Komisijas procesuālajiem rakstiem minētajā lietā izriet Komisijas uzskats, ka šis pasākums bija izmantošanas aizliegums.

19 — Turklāt iespēja spēles rīkot noteiktās vietās, šķiet, ir vairāk nekā tikai “ļoti ierobežota izmantošana” un tādēļ nebūtu uzskatāma par aizliegumu Direktīvas 98/34 1. panta 11. punkta izpratnē. Šajā ziņā skat. 19. punktu un ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa [F. G. Jacobs] secinājumus lietā *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2004:819, 63.–65. punkts), kuros kā “ļoti ierobežotas izmantošanas” piemērs norādīta spēļu automāta izmantošana par durvju nosprostotāju.

20 — Skat. 18. un 19. zemsvītras piezīmi un pavadāmo tekstu.

21 — Spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c. (C-98/14, EU:C:2015:386, 93.–97. punkts).

22 — Spriedums, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c. (C-98/14, EU:C:2015:386, 98. un 99. punkts).

e) *Ince*

29. Lieta *Ince* bija saistīta ar Vācijas Valsts līgumu par azartspēlēm, kurā bija regulēta sporta derību organizēšana un starpniecība. Tika uzskatīts, ka Valsts līgumā ir iekļautas noteiktas normas, ko varētu kvalificēt kā “noteikumus par pakalpojumiem” Direktīvas 98/34 1. panta 5. punkta izpratnē. Tomēr citas Valsts līguma normas, piemēram, “par pienākumu saņemt atļauju pieņemt sporta derības” nav “tehniskie noteikumi”. Izdarot šo secinājumu, Tiesa atkārtoja spriedumā *Lindberg* lietoto formulējumu par atļauju saņemšanu (skat. iepriekš 23. punktu).

2) Atļauju saņemšanas režīmi nav “citas prasības”

30. Ar spriedumiem *Lindberg* un *Ince* skaidri norādīts, ka iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmi nav “tehniskie noteikumi”. Tāpēc tie *a fortiori* nav “citas prasības” Direktīvas 98/34 1. panta 4. punkta izpratnē.

31. Šī apgalvojuma izcelsmes meklējumi galu galā noved pie Tiesas sprieduma *CIA Security*²³. Šajā lietā Tiesai bija jāatbild uz jautājumu, vai Beļģijas likumā ietvertā prasība par iepriekšējas atļaujas saņemšanu apsardzes firmas²⁴ darbībai ir “tehnisks noteikums” saskaņā ar Direktīvu 83/189²⁵, kas ir Direktīvas 98/34 priekštece. Tiesa uzskatīja, ka tas tā nav, jo jēdziens “tehniskie parametri” (tehnisko noteikumu definīcijas pamatā saskaņā ar Direktīvu 83/189) nav piemērojams normām, ar kurām “paredzēti nosacījumi, kas reglamentē apsardzes firmu izveidošanu”²⁶.

32. Spriedumā *CIA Security* nolemtais, ka iepriekšēju atļauju saņemšanas režīms nav “tehnisks noteikums”, kopš tā laika ir ticis tieši piemērots Direktīvas 98/34 kontekstā (izmantojot 23. punktā minēto redakciju)²⁷. Tāpēc tam nepārprotami ir nozīme attiecībā uz to, kā “citas prasības” būtu jāinterpretē saskaņā ar jauno direktīvu. Turpmāk normu, ar ko iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmi ir tikuši izslēgti no “tehnisko noteikumu” piemērošanas jomas, saukšu par “CIA atļauju saņemšanas izņēmumu”.

33. Spriedumā lietā *Fortuna CIA* atļauju saņemšanas izņēmums neapstrīdami tika apšaubīts. Spriedumā *Fortuna* Tiesa atzina, ka noteiktus Azartspēļu likuma pārejas noteikumus varētu uzskatīt par “citām prasībām”.

34. Tas, ka ar spriedumu *Fortuna CIA* atļauju saņemšanas izņēmums tika atcelts, ir viens no argumentiem, kurus savos procesuālajos rakstos un mutvārdu paskaidrojumos ir izteikusi Komisija. Komisija apgalvo, ka, ņemot vērā spriedumu *Fortuna*²⁸, atļauju saņemšanas prasība ir “tehnisks noteikums”.

35. Tam es nepiekrītu. Neuzskatu, ka ar spriedumu *Fortuna* bija paredzēts atcelt *CIA* atļauju saņemšanas izņēmumu. Saskaņā ar *CIA* atļauju saņemšanas izņēmumu *iepriekšējas atļauju saņemšanas prasības* nav “tehniskie noteikumi”. Gluži pretēji, spriedums *Fortuna* bija saistīts ar atļauju izsniegšanas apturēšanu, citiem vārdiem sakot, atļaujas bija vajadzīgas, bet apturēšanas periodā netika piešķirtas²⁹. Tātad situāciju spriedumā *Fortuna* var nošķirt no situācijas šajā lietā.

23 — Spriedums, 1996. gada 30. aprīlis, *CIA Security International* (C-194/94, EU:C:1996:172).

24 — Šī prasība bija formulēta šādi: “Apsardzes firmas var vadīt tikai personas, kuras saņēmušas Iekšlietu ministrijas iepriekšēju atļauju. Atļauju piešķir tikai tad, ja firma atbilst šajā likumā noteiktajām prasībām un karaļa dekrētā paredzētajiem nosacījumiem attiecībā uz finanšu līdzekļiem un tehnisko aprīkojumu [..]”.

25 — Padomes 1983. gada 28. marta direktīva, ar ko nosaka informācijas sniegšanas procedūru tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1983, L 109, 8. lpp.).

26 — Skat. arī 2001. gada 8. marta spriedumu *van der Burg* (C-278/99, EU:C:2001:143, 20. punkts), kurā ir ticis atzīts, ka “realizācijas metodes” (pamatlietā noteikumi par reklāmu) nepieder pie “tehniskajiem noteikumiem”.

27 — Pirmoreiz spriedumā, 2002. gada 22. janvāris, *Canal Satélite Digital* (C-390/99, EU:C:2002:34, 45. punkts).

28 — Spriedums, 2012. gada 19. jūlijs, *Fortuna* u.c. (C-213/11, C-214/11 un C-217/11, EU:C:2012:495, īpaši 36. un nākamie punkti).

29 — Vai arī pagarinātas, vai grozītas.

36. Turklāt to, ka ar spriedumu *Fortuna* nebija paredzēts apšaubīt *CIA* atļauju saņemšanas izņēmumu, apstiprina vēlākais spriedums *Ince*, kurā šis izņēmums nepārprotami ir ticis piemērots³⁰.

37. Visbeidzot, vispārīgāks novērojums ir tāds, ka daudz kas ir atkarīgs no pasākuma kvalificēšanas par “tehnisku noteikumu”. Ja pasākums nav “tehnisks noteikums”, tad tas nav jāpaziņo. Ja tas ir “tehnisks noteikums”, tad tas ir jāpaziņo vai arī tas nevar tikt piemērots. Atvainojos par azartspēļu kalambūru šajā “augstu likmju” kontekstā, taču *CIA* atļauju saņemšanas izņēmuma lielā vērtība ir tāda, ka tas ir skaidrs un viegli piemērojams noteikums. Tā atcelšanai un atļauju saņemšanas režīmu pakļaušanai pārbaudei, vai tās “būtiski ietekmē” preces sastāvu, īpašības vai realizāciju, ir ļoti nozīmīgas sekas attiecībā uz tiesisko noteiktību. Manuprāt, tas nevar būt bijis Tiesas nodoms spriedumā *Fortuna*.

3) Piemērošana šajā lietā

38. Atļauju saņemšanas prasībā norādīts, ka “ar ruletes spēlēm, kāršu spēlēm, kauliņu spēlēm vai automātu spēlēm saistīta darbība var tikt veikta, pamatojoties uz spēļu kazino darbības licenci”. Ja šajā teikumā nebūtu vārdu “spēļu kazino darbības”, manuprāt, nebūtu šaubu, ka šajā lietā būtu jāpiemēro *CIA* atļauju saņemšanas izņēmums. Jēdzieni “cita prasība” un vispārīgāk – “tehnisks noteikums” uz šo tiesību normu nebūtu attiecināmi.

39. Aprakstošie, kvalificējošie vārdi “spēļu kazino darbības” rada neskaidrību. Komisija būtībā argumentē, ka šie vārdi rada “ciešu saikni” starp atļauju saņemšanas prasību un atrašanās vietas ierobežojumu. Tā kā pēdējais minētais ir “tehnisks noteikums”, kā norādīts spriedumā *Fortuna*, tādām jābūt arī pirmajam.

40. Turpinājumā minēto iemeslu dēļ, es tam nepiekrītu.

41. Pirmkārt, iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmos ar attiecīgā veida pakalpojumiem bieži vien būs saistīti būtiski nosacījumi un ierobežojumi³¹. Šie būtiskie nosacījumi un ierobežojumi arī var līdzināties “tehniskajiem noteikumiem”, un par tādiem jāziņo. Tomēr neuzskatu, ka minētie nosacījumi un ierobežojumi automātiski “inficē” atļauju saņemšanas prasību pašu par sevi³². Patiesībā, tieši pretēji – *CIA* atļauju saņemšanas izņēmuma praktiskā vērtība tiktu apdraudēta un Direktīvā 98/34 ietvertās informēšanas prasības piemērošanas joma, iespējams, varētu tikt ievērojami paplašināta. Kā minēts iepriekš, šāda attīstība varētu radīt šaubas par virkni iepriekšēju atļauju režīmu attiecībā uz pakalpojumiem, radot būtisku tiesisko nenoteiktību.

42. Otrkārt, *NUC* tiesas sēdē apstiprināja, ka nav atsevišķu procedūru, lai iegūtu atļauju vai “iepriekšēju atļauju” saskaņā ar Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktu un iegūtu licenci konkrēta azartspēļu kazino darbībai saskaņā ar minētā likuma 14. panta 1. punktu. Tomēr *NUC* tāpat apstiprināja, ka atļauju saņemšanas prasība un atrašanās vietas ierobežojums nav viens un tas pats. Piemēram, ir iespējams, veicot *ex post* revīziju, konstatēt atrašanās vietas ierobežojuma pārkāpumu bez automatiskas operatora atļaujas atcelšanas.

30 — 2016. gada 4. februāra sprieduma *Ince* (C-336/14, EU:C:2016:72) 76. punktā ir norādīts, ka attiecībā uz “[...] normām par pienākumu saņemt atļauju pieņemt sporta derības, kā arī par neiespējamību šādu atļauju piešķirt privātiem uzņēmumiem, ir jānorāda, ka tās nav “tehniskie noteikumi” [...]. Valsts tiesību normas, kurās ir paredzēti nosacījumi tikai uzņēmumu dibināšanai vai pakalpojumu sniegšanai, piemēram, tiesību akti, kuros noteikts, ka pirms profesionālas darbības veikšanas ir jāsaņem atļauja, nav tehniskie noteikumi šīs normas izpratnē”.

31 — Piemēram, šajā lietā ar Azartspēļu likuma 15. panta 1. punktu ir noteikti ierobežojumi kazino skaitam, ko var atvērt noteiktā teritorijā, attiecībā pret iedzīvotāju skaitu.

32 — Skat. pēc analogijas spriedumu, 2001. gada 8. marts, *van der Burg* (C-278/99, EU:C:2001:143, 21. punkts). Minētā lieta bija saistīta ar aizliegumu reklamēt radioiekārtas, kas neatbilst noteiktiem parametriem un nav saņēmušas iepriekšēju apstiprinājumu. Tiesa uzskatīja, ka “tiešā saistība” starp aizliegumu un tehniskajām prasībām, kādām bija jāatbilst radioiekārtām, nebija pietiekama, lai uz šo aizliegumu attiecinātu šīs direktīvas piemērošanas jomu.

43. Turklāt tiesas sēdē Polijas valdība norādīja, ka atrašanās vietas ierobežojums 14. panta 1. punktā vispār nebūtu jāuzskata par atļauju saņemšanas procedūras elementu. Drīzāk atrašanās vietas ierobežojuma apvienojumā ar Kriminālkodeksu mērķis ir sodīt par azartspēļu rīkošanu, piemēram, bāros vai restorānos.

44. Ņemot vērā šos apsvērumus, man šķiet skaidrs, ka atļauju saņemšanas prasībai un atrašanās vietas ierobežojumam ir atšķirīga piemērošanas joma un funkcijas, un tos abus nevar vienkārši uzskatīt par “tehniskajiem noteikumiem” tāpēc, ka starp tiem pastāv iespējama “cieša saikne”.

45. Treškārt, Komisijas galvenās bažas par atļauju saņemšanas prasību ir tādas, ka tajā ar vārdiem “spēļu kazino darbības” ir ietverta tieša atsauce uz atrašanās vietas ierobežojumu. Tomēr man nav skaidrs, vai šie vārdi nozīmē, ka atļauju saņemšanas prasība sevī ietver papildu ģeogrāfiskus vai citus ierobežojumus, kas pārsniedz atrašanās vietas ierobežojumu. Galu galā, tas ir valsts tiesību interpretācijas jautājums, par ko jālemj valsts tiesai³³. Neveicot minējumus par šo interpretāciju, ja valsts tiesa secinātu, ka ar vārdiem “kazino spēļu darbības” netiek noteikti ierobežojumi, kas pārsniedz atrašanās vietas ierobežojumu, tad atļauju saņemšanas prasība nebūtu jāuzskata par “tehnisku noteikumu”.

46. Paziņošanas prasības nolūks Direktīvā 98/34 ir “preventīva pārraudzība, lai aizsargātu preču brīvu apriti”³⁴, tas ir, lai varētu veikt *ex ante* pārbaudi attiecībā uz iespējamiem brīvas preču aprites ierobežojumiem. Atrašanās vietas ierobežojums tā pašreizējā formā ir paziņots un pārbaudīts. Paziņošana par citām tiesību normām, kurās vienkārši ir atsauces uz atrašanās vietas ierobežojumu, kas, šķiet, tā ir atļauju saņemšanas prasības gadījumā, nesekmētu šīs direktīvas mērķu sasniegšanu³⁵.

47. Pēc analogijas atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai paziņošanas pienākums saskaņā ar Direktīvu 98/34 neattiecas uz valsts pasākumu, “kas, nepievienojot tehniskos parametrus vai citas jaunas vai papildu prasības, atkārtο vai aizvieto pastāvošos tehniskos noteikumus, [...] par kuriem [...] pienācīgi paziņots”³⁶.

48. Rezumējot, nav noderīgs fakts, ka ar Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktu ir radīta atļauju saņemšanas prasība, bet vienlaikus ir atsauces uz atrašanās vietas ierobežojumu. Tomēr, manuprāt, uz atļauju saņemšanas prasību attiecināt Direktīvas 98/34 piemērošanas jomu ar visām no tā izrietošajām sekām nav pamatoti.

D – Secinājums

49. Ņemot vērā iepriekš minēto un ievērojot valsts tiesas interpretāciju par saikni starp Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktu un 14. panta 1. punktu, būtu jāparedz, ka valsts noteikums, piemēram, Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktā paredzētā atļauju saņemšanas prasība, nav “tehnisks noteikums” Direktīvas 98/34 izpratnē.

33 — Saprota, ka šajā jomā ir nozīmīga valsts judikatūra, kas var palīdzēt noskaidrot saistību starp Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktu un 14. panta 1. punktu. Šīs judikatūras kopuma pārskatīšana nav šīs Tiesas uzdevums, un šie secinājumi ir balstīti uz šīs lietas dalībnieku rakstveida un mutvārdu paskaidrojumiem.

34 — Skat., piemēram, spriedumus, 1997. gada 20. marts, *Bic Benelux* (C-13/96, EU:C:1997:173, 19. punkts), un 2002. gada 6. jūnijs, *Sapod Audic* (C-159/00, EU:C:2002:343, 34. punkts). Skat. arī Direktīvas 98/34 preambulas 2.–7. apsvērumu.

35 — Saistības un saiknes pastāvēšana starp dažādiem noteikumiem valsts tiesību aktos ir parasta parādība, un bieži vien nav iespējams saprast atsevišķus noteikumus, tos nelasot visa tiesību akta kontekstā. Tādēļ par šo tehnisko noteikumu projektu ir jāpaziņo vienlaikus ar visu tiesību akta projektu (spriedums, 1997. gada 16. septembris, Komisija/Itālija (C-279/94, EU:C:1997:396, 39.–41. punkts)). Tomēr šāda savstarpēja saistība nepārveido šos citus noteikumus par tehniskiem noteikumiem.

36 — Skat., piemēram, spriedumu, 1999. gada 3. jūnijs, *Colim* (C-33/97, EU:C:1999:274, 22. punkts); azartspēļu tiesību jomā skat. ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2004:819, 46. punkts).

E – *Alternatīvā pieeja*

50. Neskarot iepriekš minēto un, ja Tiesai būtu jāsecina, ka atļauju saņemšanas prasību un atrašanās vietas ierobežojumu nevar nošķirt manis piedāvātajā veidā vai ka *CIA* atļauju saņemšanas izņēmums ir jāizskata no jauna vispārīgāk, sprieduma *Fortuna* gaismā, kļūst nepieciešams pilnīgāk pārskatīt definīcijas “tehnisks noteikums” un īpaši – “citas prasības”.

1) “Citas prasības” – kritika

51. Man ir nopietnas bažas par jēdziena “citas prasības” paplašinātu attiecināšanu uz iepriekšēju atļauju izsniegšanas sistēmām pakalpojumiem, kas būtībā ir ierosināta šajā lietā. Tālāk izklāstīšu savas galvenās bažas.

52. Pirmkārt, pastāv risks, ka paziņošanas prasības piemērošanas joma varētu tikt pārmērīgi un neparedzami paplašināta.

53. Pasākums ir “cita prasība”, ja tas “izvirzīts precēm” un ietekmē šīs preces “izmantošanas nosacījumus” tādā veidā, ka var “būtiski ietekmēt” tās “realizāciju”.

54. Pasākumiem, ar ko regulē pakalpojumu sniegšanu, vienmēr būs zināma netieša ietekme uz precēm. Jebkura pakalpojuma sniegšana kādā brīdī ir saistīta ar preču izmantošanu. Taksometru vadītāji izmanto automašīnas, radio staciju operatori izmanto skaņas iekārtas, grāmatveži izmanto kalkulatorus, juristi izmanto pildspalvas, papīru un reizēm likumu grāmatas. Turklāt šodien praktiski katra pakalpojuma veida sniegšanai visi izmanto datorus. Visos šajos gadījumos vienmēr var apgalvot, ka atļauju saņemšanas prasības attiecināšana uz konkrēto pakalpojumu samazinās pakalpojuma sniedzēju skaitu, tādējādi netieši samazinot tā sniegšanai izmantoto preču daudzumu, tādējādi ietekmējot šo preču pārdošanas apjomu. Īsumā, katra iepriekš minētā pakalpojuma sniegšanas pakļaušana iepriekšējai atļaujas saņemšanai kaut nedaudz ietekmēs izmantoto preču patēriņu.

55. Vai tas nozīmē, ka iepriekšēju atļauju izsniegšanas sistēmas visos šajos gadījumos ir “citas prasības”, par kurām ir jāpaziņo? Atbildei, manuprāt, nepārprotami jābūt noliedzošai. Bet kur tad ir robeža?

56. Tiesas sēdē *G. M.* norādīja, ka spēļu automātu pārdošanas apjomi bija ievērojami samazinājušies kopš atļauju saņemšanas prasības ieviešanas.

57. Tomēr “citas prasības” nozīmi nevar sašaurināti attiecināt uz jautājumu par tirdzniecības apjomu. Pirmkārt un galvenokārt tas tā ir tāpēc, ka “citas prasības” definīcijā ir tiešas norādes uz “realizāciju” (nevis tirdzniecību) un ir iekļauti arī citi svarīgi nosacījumi, it īpaši tas, ka šie pasākumi ir noteikti attiecībā uz “precī”. Tas tā ir arī tāpēc, ka iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmi attiecībā uz pakalpojumiem vienmēr ietekmēs dažu preču tirdzniecības apjomu. Padarot paziņošanas prasību atkarīgu no *ex ante* vērtējuma, vai šim pasākumam būs nozīmīga ietekme uz tirdzniecību, manuprāt, tiek radīta pārmērīga tiesiskā nenoteiktība attiecībā uz jautājumu, par kuriem pasākumiem faktiski ir

jāpaziņo³⁷, vai vienkārši aicinājums paziņot Komisijai pilnīgi par visu³⁸. Šis tiesiskās nenoteiktības pierādījumi nav jāmeklē tālāk kā pašā spriedumā *Fortuna*. Šī lieta ir izraisījusi virkni pretrunīgu spriedumu valstu tiesās par to, kā būtu jāpiemēro “būtiskas ietekmes” kritērijs³⁹.

58. Otrkārt, paziņošanas pienākuma nepareiza vērtējuma ķēdes reakcija ir papildu iemesls, lai maksimāli palielinātu tiesisko noteiktību attiecībā uz jēdziena “tehnisks noteikums” definīciju. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā “tiešās un nopietnās sekas”⁴⁰, kādas atsevišķu noteikumu nepiemērojamībai var būt attiecībās starp privātpersonām, t.i., personām, kas sākotnēji nav saistītas ar nepaziņošanu. Iepriekš minētajā spriedumā *CIA Security* šis jautājums ilustrēts ar piemēru. Minētā lieta attiecās uz civiltiesisku strīdu starp divām privātpersonām. Šī strīda iznākumu būtiski ietekmēja tas, ka vienai no šīm personām bija liegts savai aizstāvībai atsaukties uz “tehniskajiem noteikumiem”, jo tie nebija tikuši paziņoti⁴¹.

59. Treškārt, neņemot vērā ietekmi uz privāttiesiskām attiecībām, dalībvalstīm jau ir priekšvēsture saistība ar nepaziņošanu par pasākumiem, un atsaukšanās uz šo nepaziņošanu ir notikusi diezgan neparedzamās situācijās, kad nav bijis nekādas saskatāmas saistības ar attiecīgā valsts pasākuma sākotnējo piemērošanas jomu. Piemēram, atsaukšanās uz nepaziņošanu par pasākumu ir notikusi, lai izvairītos no kriminālatbildības⁴².

60. Abas iepriekš minētās nepaziņošanas sekas, saudzīgi izsakoties, nav sveiktas ar skaļiem aplausiem⁴³. Paplašinot “citu prasību” jēdzienu, tajā iekļaujot prasības, kas vērstas galvenokārt uz pakalpojumiem (nevis precēm), it īpaši iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmu un atrašanās vietas prasības⁴⁴, šādi scenāriji visdrīzāk īstenosies vēl biežāk.

61. Ceturtkārt, 20. gadsimta 80. gados Tiesa saskārās ar nopietnu “brīvas aprites izplūšanas” gadījumu. Visdažādākie valstu pasākumi, ar kuriem tika reglamentēts veids, kādā preces tika realizētas, tika apstrīdēti valstu tiesās, jo tie ietekmējot tirdzniecību. Patiesībā ar daudzu attiecīgo valstu pasākumu mērķis bija nevis regulēt pašas preces, bet gan to, kā tās tika realizētas⁴⁵. Daļa no Tiesas atbildes uz šādiem gadījumiem bija spriedums *Keck*⁴⁶.

37 — Kā uzsvera ģenerāladvokāts F. Dž. Džeikobss, “jebkāda nepieciešamība iepriekš novērtēt pasākumu iedarbīgumu sarežģī iespēju noteikt, par kuriem pasākumiem ir runa” (skat. ģenerāladvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2004:819, 35. punkts)). Līdzīgas bažas bieži ir izteiktas LESD 34. panta un “piekļuves tirgum kritērija” izmantošanas kontekstā, lai noteiktu šī noteikuma piemērojamību. Skat., piemēram, Gormley, L. “Two years after Keck”. No: *Fordham International Law Journal*, Nr. 19, 1996, 882.–883. lpp., un Snell, J., “The notion of market access: a concept or a slogan”. No: *Common Market Law Review*, 47. sēj., 2010, 437.–459. lpp.).

38 — Komisija tiesas sēdē atzina, ka vismaz pēdējais scenārijs ir nevēlams.

39 — Skat., piemēram, *Wojewódzki Sąd Administracyjny, Gdańsk* (Voejevodistes administratīvā tiesa Gdaņskā) 2012. gada 19. novembra spriedumu (III SA/Gd 546/12), kurā ir ticis atzīts, ka Azartspēļu likuma 129., 135. un 138. pants (pārejas noteikumi, uz kuriem bija atsaucē spriedumā *Fortuna*) ir tehniskie noteikumi, jo tie būtiski ietekmē attiecīgo preču (mazu laimestu spēļu automāti) īpašības vai realizāciju. Šis spriedums tika atcelts ar *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) 2015. gada 5. novembra spriedumu (II GSK 1632/15) ar pamatojumu, ka pārejas noteikums neizmainīja pušu tiesisko stāvokli (tika atzīts arī, ka Azartspēļu likuma 6. pants nav tehnisks noteikums). Skat. *Wojewódzki Sąd Administracyjny, Szczecin* (Voejevodistes administratīvā tiesa Ščecinā) 2015. gada 9. oktobra spriedumu (II SA/Sz 396/15), kurā ir ticis atzīts, ka Azartspēļu likuma 135. pants nav tehnisks noteikums. *Wojewódzki Sąd Administracyjny, Wrocław* (Voejevodistes administratīvā tiesa Vroclavā) 2013. gada 4. oktobra spriedums (III SA/Wr 373/13), kas ir ticis apstiprināts ar 2015. gada 25. novembra spriedumu II GSK 181/14.

40 — Ģenerāladvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumi lietā *Sapod Audic* (C-159/00, EU:C:2002:25, 47. punkts).

41 — Skat. arī spriedumus, 2002. gada 6. jūnijs, *Sapod Audic* (C-159/00, EU:C:2002:343), un 2000. gada 26. septembris, *Unilever* (C-443/98, EU:C:2000:496).

42 — Skat., piemēram, spriedumu, 1998. gada 16. jūnijs, *Lemmens* (C-226/97, EU:C:1998:296). Minētajā lietā tika argumentēts, ka nepaziņošana par tehniskajiem noteikumiem saistībā ar ierīcēm alkohola daudzuma noteikšanai izelpā padara par nepieļaujamu pierādījumu krimināllietā par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē.

43 — Dougan, M., “Case C-390/99, Canal Satellite Digital; Case C-159/00, Sapod Audic v. Eco-Emballages”. No: *CMLRev*, Nr. 40., 2003, 193.–218. lpp.; Weatherill, S., “A Case Study in Judicial Activism in the 1990s: The Status before National Courts of Measures Wrongfully Un-notified to the Commission”. No: O’Keeffe, D., Bavasso, A. (eds.), *Judicial Review in EU Law*. Nīderlande: Kluwer Law International, 2000, 481. lpp.

44 — Daudzu pakalpojumu sniegšana var būt pakļauta atrašanās vietas prasībām, piemēram, taksometru pakalpojumi (kas var ietvert ierobežojumus attiecībā uz zonām vai konkrētām vietām, piemēram, lidostām), aptieku un daudzi citi pakalpojumi.

45 — Skat., piemēram, spriedumus, 1989. gada 23. novembris, *B & Q* (C-145/88, EU:C:1989:593); 1981. gada 14. jūlijs, *Oebel* (155/80, EU:C:1981:177), un 1985. gada 11. jūlijs, *Cinéthèque* u.c. (60/84 un 61/84, EU:C:1985:329).

46 — Spriedums, 1993. gada 24. novembris, *Keck* un *Mithouard* (C-267/91 un C-268/91, EU:C:1993:905).

62. Saskatu līdzīgu tendenci lietās, kas attiecas uz Direktīvu 98/34. Lai izvairītos no “paziņošanas izplūšanas” Direktīvas 98/34 kontekstā, “citu prasību” piemērošanas jomu nebūtu jāļauj nekontrolēti paplašināt, to attiecinot uz pakalpojumu sfēru, pamatojoties uz to, ka valsts pasākumiem, kas attiecas uz pakalpojumu sniegšanu, var būt netieša ietekme uz preču tirdzniecību.

63. Protams, ir atšķirības starp “brīvas aprites izplūšanu” saskaņā ar LESD un “paziņošanas izplūšanu” saskaņā ar Direktīvu 98/34. Īpaši saskaņā ar Direktīvu 98/34, lai pasākums būtu paziņojama “cita prasība”, tam jāspēj būtiski ietekmēt realizāciju. Pilnīgi pretēja tam ir jebkāda *de minimis* sliekšņa neesamība LESD 34. panta⁴⁷ kontekstā.

64. Tomēr “būtiska ietekme” ir ļoti elastīgs termins, kas rada papildu problēmas, nevis sniedz konkrētu risinājumu. Īpaši acīmredzamas ir divu veidu – konceptuālās un operacionālās problēmas.

65. Konceptuālu lēmumu, vai par valsts tiesību normu ir jāpaziņo, loģiski būtu pieņemt, kad tiek gatavots šīs tiesību normas projekts. Tajā brīdī var būt grūti prognozēt, vai tai būs “būtiska ietekme” uz realizāciju. Tādējādi, manuprāt, vērtējumam par to, vai tiesību normai ir zināmas īpašības, kas nozīmē, ka par to ir jāpaziņo, *pirmkārt*, pamatā ir jābūt vērtējumam par šīs tiesību normas normatīvo kvalitāti. Vairumā gadījumu ir jābūt iespējai novērtēt šādu īpašību esamību *ex ante* un neatkarīgi no hipotētiskās šīs normas darbības nākotnē.

66. Šim konceptuālajam elementam pievienojas operacionāla vai funkcionāla problēma. Praktiski valsts tiesai, saskaroties ar pamatu, kas ir balstīts uz nepaziņošanu, būs grūti pamatoti, objektīvi un ar pieņemamu pārliecības pakāpi novērtēt “būtisku ietekmi”. Ne vienmēr ir pieejami ar attiecīgo valsts pasākumu saistīti droši kvantitatīvi dati, un, pat ja kvantitatīvie dati ir pieejami, “būtiskas ietekmes” robežvērtību vēl arvien ir grūti raksturot⁴⁸. Prognozes par attiecīgā valsts pasākuma tālāko attīstību vai uz intuīciju balstīta pieeja ātri noved, labākajā gadījumā, pie hipotēzēm, bet sliktākajā gadījumā — pie zilēšanas ar kristāla bumbu. Šo ainu vēl sarežģītāku padara, pirmkārt, pasākuma izredzes kļūt paziņojamam tirdzniecības modeļu attīstības rezultātā, un, otrkārt, tas, ka būtībā līdzīgu noteikumu paziņojamība var būt atšķirīga dažādās dalībvalstīs, pamatojoties uz atšķirīgiem attiecīgās preces tirdzniecības modeļiem valsts līmenī⁴⁹.

67. Piekkārt un visbeidzot, ir vēl viena būtiska atšķirība starp paziņošanas pienākumu saskaņā ar Direktīvu 98/34 un LESD 34. un 36. pantu, kas norāda, ka apskatot Direktīvu 98/34, ir jāpiemēro lielāka piesardzība, – saskaņā ar šo direktīvu, ja pasākums tiek klasificēts kā “cita prasība”, tad nav iespējams nekāds pamatojums. Netiek veikta nekāda līdzsvarošana. Ja pasākums nav paziņots, tas vienkārši nav piemērojams. Tas ir pretstatā situācijai saskaņā ar LESD 34. un 36. pantu, kur brīvas aprites ierobežojumus vismaz potenciāli ir iespējams pamatot⁵⁰.

47 — Spriedumi, 1984. gada 5. aprīlis, *van de Haar un Kaveka De Meern* (177/82 un 178/82, EU:C:1984:144, 12.–14. punkts), un 2004. gada 14. decembris, *Radlberger Getränkegesellschaft un S. Spitz* (C-309/02, EU:C:2004:799). Lai gan dažos spriedumos ir mājiens uz šādu robežvērtību ieviešanu aplinkus ceļā, skat., piemēram, spriedumu, 2009. gada 28. aprīlis, Komisija/Itālija (C-518/06, EU:C:2009:270, 66.–70. punkts).

48 — Piemēram, vai paredzamais 10 % pārdošanas apjoma samazinājums būtu pietiekams? (Tāds bija paredzamais samazinājums, kas izrietēja no Apvienotās Karalistes noteikumiem par tirdzniecību svētdienās – skat. spriedumu, 1989. gada 23. novembris, *B & Q* (C-145/88, EU:C:1989:593, 7. punkts).)

49 — Skat. līdzīgas bažas saistībā ar LESD 34. pantu: Snell, J., “The notion of market access: a concept or a slogan”. No: *Common Market Law Review*, 2010, 437.–472. lpp., īpaši 459. lpp.

50 — Patiesībā vajadzību iesniegt šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā ir radījis tas, ka saskaņā ar Direktīvu 98/34 (pretēji LESD 34. un 36. pantam) nav iespējas veikt nekādu pamatošanu vai [interesu] izsvēršanu.

68. Smagākās, automātiskās nepaziņošanas sekas saskaņā ar direktīvu mudina uz dubultu piesardzību, paplašināti interpretējot “citas prasības” jēdzienu. Šāda plaša interpretācija varētu radīt arī samērā paradoksālu situāciju, kad pasākumi, kas tiek uzskatīti par tādiem, uz kuriem LESD 34. pants vispār neattiecas, tomēr ir paziņojami un nepaziņošanas rezultātā nav piemērojami⁵¹.

69. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, šī lieta šķiet piemērots brīdis, lai no jauna pārskatītu “citu prasību” nozīmi saskaņā ar Direktīvu 98/34 to pasākumu kontekstā, ar ko regulē pakalpojumus, kuri var ietekmēt preces.

2) Ierosinātā pieeja “citu prasību” interpretācijai

a) Teksts, sistēma un mērķis

70. Jēdziena “citas prasības” interpretācijas sākumpunkts un galvenais apsvērumš šajā kontekstā ir tas, ka Direktīva 98/34 ir ļoti koncentrēta uz pasākumiem, kas saistīti ar precēm, un preču, nevis pakalpojumu brīvu apriti.

71. Tās priekštecē, Direktīvā 83/189, bija paredzēts pienākums paziņot par “tehnisko noteikumu” projektu tikai attiecībā uz precēm. Patiesībā pat tagad vienīgā veida “tehniskie noteikumi”, kas īpaši attiecas uz pakalpojumiem un kas ir paziņojami saskaņā ar Direktīvu 98/34, ir informācijas sabiedrības pakalpojumi⁵². Tādējādi varētu saprast, ka cita veida pakalpojumi ir sistemātiski izslēgti no tās piemērošanas jomas. Vai, precīzāk, uz cita veida pakalpojumiem Direktīvas 98/34 piemērošanas joma var attiekties tikai netieši un tikai tiktāl, ciktāl tie ietekmē preces.

72. Šī koncentrēšanās uz precēm ir apstiprināta ar Direktīvas 98/34 detalizētu gramatisku, sistēmisku un teleoloģisku interpretāciju.

73. Ar Direktīvas 98/34 1. panta 4. punktu ir ieviestas “citas prasības” kā tādas, kas “izvirzītas precei”. Šīm prasībām ir “jāietekmē [preces] dzīves cikls”. Direktīvas 98/34 1. panta 4. punkta tekstā minētie piemēri ietver preces “izmantošanas, atkārtotas izmantošanas, atkārtotas izlietošanas vai iznīcināšanas” nosacījumus, ja tie var būtiski ietekmēt preces “sastāvu”, “īpašības” vai “realizāciju”. Tādējādi šīs tiesību normas redakcijā skaļi formulēts: “prece, prece, prece!”

74. Konkrēti, saskaņā ar definīciju “citām prasībām” ir jābūt “izvirzītām precēm”, nevis pakalpojumiem, kuros šīs preces izmantotas. Ir tiesa, ka noteikums, kas izvirzīts *pakalpojumiem*, var būtiski ietekmēt saistīto preču izmantošanu. Tomēr jautājums par “būtisku ietekmi” uz precēm tiek skatīts saskaņā ar atsevišķu, papildu nosacījumu, kas ietverts “citu prasību” definīcijā. Interpretēt formulējumu “izvirzītas precei” tādējādi, ka tas nozīmē “tieši vai netieši izvirzītas precei”, ir tas pats, kas ignorēt formulējumu “izvirzītas precei”⁵³.

51 — Piemēram, Tiesa vairākos gadījumos ir atzinusi, ka ierobežojumi attiecībā uz vietām, no kurām preces var pārdot, ir uzskatāmi par tādiem, uz kuriem LESD 34. pants neattiecas (skat., piemēram, spriedumu Komisija/Griekija, spriedumu *Banchemo* un spriedumu *TK-Heimdienst* (spriedumi, 1995. gada 29. jūnijs, Komisija/Griekija, C-391/92, EU:C:1995:199, 11.–15. punkts (ir ticis atzīts, ka aizliegums pārdot pārstrādātu pienu zidaiņiem ārpus aptiekām ierobežo tirdzniecības apjomu, bet ka uz to neattiecas Līguma noteikumi par brīvu apriti); 1995. gada 14. decembris, *Banchemo*, C-387/93, EU:C:1995:439, 44. punkts (tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecības ierobežošana attiecībā uz licencētām vietām netraucē to pieejamībai, vai importa pieejamību netraucē vairāk kā vietējo preču pieejamību, un uz to neattiecas Līguma noteikumi par brīvu apriti), un 2000. gada 13. janvāris, *TK-Heimdienst*, C-254/98, EU:C:2000:12 (ir ticis atzīts, ka maiznieku, miesnieku un pārtikas preču tirgotāju darbības ierobežošana ģeogrāfiskajos apgabalos ir zināms tirdzniecības nosacījums, bet ka lielākas ietekmes uz importu dēļ uz to attiecas brīvas aprites noteikumi)).

52 — Direktīvas sākotnējā tekstā nebija ietvertas nekādas atsaucē uz pakalpojumiem, izņemot preambulas 2. apsvērumu, ar ko arī paskaidrots, ka šīs direktīvas uzmanības centrā ir preču brīva aprite (“tā kā iekšējais tirgus aptver teritoriju bez iekšējam robežām, kurā nodrošināta preču, personu, pakalpojumu un kapitāla brīva aprite; tā kā šā iemesla dēļ kvantitatīvu preču kustības ierobežojumu un līdzīgas sekas radošu pasākumu aizliegums ir viens no Kopienas pamatprincipiem”).

53 — Sal. ar ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumiem lietā *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2004:819, 54.–59. punkts).

75. Preču centrālo nozīmi jēdzienā “citas prasības” apstiprina atkārtotas atsauces uz vajadzību, lai pasākumi kaut kā ietekmētu preces fizikālās īpašības (proti, tās sastāvu, tās īpašības, tās izlietošanas vai tās iznīcināšanas veidu).

76. Ir taisnība, ka vārdu “realizācija” teorētiski varētu interpretēt tā, ka tas norāda uz plašāku šīs tiesību normas interpretāciju, piemēram, ja šis pasākums kvantitatīvi ietekmē tikai pārdošanas apjomu un citādi neietekmē pašu preci. Tomēr, piemērojot sistēmiskāku interpretāciju “citu prasību” definīcijai pilnībā, šīs direktīvas kopējā kontekstā tas tā nav. Vārdu “realizācija” nevar interpretēt kā atklātu uzaicinājumu “citu prasību” jēdzienā ar varu ietilpināt visu veidu noteikumus, kas galvenokārt attiecas uz tādu pakalpojumu sniegšanu, kuros tiek izmantotas preces, neņemot vērā šīs definīcijas teksta [nākamās piecas] rindas.

77. Manuprāt, atsauce uz “realizāciju” Direktīvas 98/34 1. panta 4. punktā saskaņā ar definīcijas pārējo daļu un Direktīvas tekstu kopumā ir jāinterpretē kā atsauce uz tādiem ar realizāciju saistītiem pasākumiem, kas iespējami *ietekmē preces fizikālās īpašības*, piemēram, marķējumu vai noformējumu. Pretstatā tam ir citi pasākumi, kas var ietekmēt preces tirdzniecību, piemēram, ar pārdošanas nosacījumiem saistīti noteikumi⁵⁴.

78. Kā Komisija norādīja priekšlikumam Direktīvai 94/10 pievienotajā paskaidrojuma rakstā, Direktīvas 83/189 piemērošanas jomas paplašināšana ir ļāvusi tajā iekļaut noteikumus, kas “*varētu ietekmēt preci un var radīt tirgus traucējumus*”⁵⁵. Ar vārdiem “ietekmēt preci” šeit atkal atspoguļota preces centrālā nozīme “tehnisko noteikumu” jēdzienā un prasība, lai pasākums ietekmētu ne tikai pārdošanu, bet arī pašu preci. Turklāt vārdu “tirgus traucējumi” parastā interpretācija, manuprāt, attiecas uz bažām par konkurējošu preču diskrimināciju pretstatā ierobežojumiem attiecībā uz piekļuvi tirgum. Tādējādi arī sākotnējais Komisijas priekšlikums, ar kuru tika ieviesta attiecīgā redakcija, liecina par labu šeit piedāvātajai jēdziena “citas prasības” “uz preci vērstajai” interpretācijai, kas padara vajadzīgu sava veida “sekas” vai “pretreakciju” attiecībā uz pašas preces īpašībām.

b) Smaguma centrs un izņēmumi attiecībā uz aizliegumiem un ietekmi uz preci

79. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu izmantot turpmāk minēto pieeju, kas ir pamatota uz valsts pasākuma smaguma centru, interpretējot un piemērojot jēdzienu “citas prasības” saskaņā ar Direktīvu 98/34, ievērojot atsevišķus izņēmumus. Tā tiek īstenota trīs secīgos posmos.

80. Pirmkārt, valsts pasākumi, kas galvenokārt “izvirzīti precēm”, ir “citas prasības” 1. panta 4. punkta izpratnē, ja tiek ievēroti citi šajā tiesību normā ietvertie nosacījumi.

54 — Skat. pēc analogijas ģenerālvokāta M. Kamposa Sančesa-Bordonas [M. Campos Sánchez-Bordona] secinājumus lietā *James Elliott Construction* (C-613/14, EU:C:2016:63, 87.–94. punkts), kuros ir secināts, ka netieši izteiktu līguma noteikumu, ka precēm jābūt tirdzniecībai piemērotai kvalitātei, nevar pielīdzināt “tehniskajiem noteikumiem”. Skat. arī iepriekš 26. un 32. zemsvītras piezīmi par reklāmas ierobežojumiem.

55 — COM(92) 491, galīgā redakcija, 18. punkts. Ar Direktīvu 94/10 tika ieviesta definīcija “citas prasības”. Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 23. marta Direktīvu 94/10/EK, ar ko otro reizi būtiski groza Direktīvu 83/189/EEK, kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1994, L 100, 30. lpp.).

81. Otrkārt, uz valsts pasākumiem, kas galvenokārt noteikti pakalpojumiem (vai uzņēmējdarbības veikšanai), jēdziens “citas prasības” turpretī *principā* nav attiecināms. Pie tiem pieder it īpaši valsts pasākumi, ar kuriem ierobežots veids, kādā precī realizē vai izmanto pakalpojumu sniedzēji. Tajos ietilpst, piemēram, i) atļauju saņemšanas prasības un citi atbilstības kritēriji uzņēmējdarbības veikšanai vai pakalpojumu sniegšanai⁵⁶, ii) ierobežojumi attiecībā uz vietu, no kuras pakalpojumi tiek sniegti⁵⁷, un iii) pakalpojumu reklāma⁵⁸.

82. Tomēr, treškārt, uz valsts noteikumiem, kuri *prima facie* tiek izvirzīti pakalpojumiem, jēdziens “citas prasības” var (atkal) tikt attiecināts *īpašos apstākļos* un, ja ir izpildīti citi 1. panta 4. punkta nosacījumi, it īpaši, ja:

- valsts pasākums ir saistīts ar *pilnīgu* aizliegumu attiecībā uz pakalpojumu, un tā rezultātā konkrētu precī neizmanto vispār vai prece tiek tikai ļoti minimāli izmantota citos kontekstos⁵⁹; vai
- valsts pasākums, kas attiecas galvenokārt uz pakalpojumu sniegšanu, neizbēgami ietekmē preces dzīves ciklu tā, ka *ietekmē tās fizikālās īpašības* (piemēram, ierobežojumi attiecībā uz preces lietošanu, sniedzot pakalpojumu, kas noteikti ietver prasību mainīt preces sastāvu, marķējumu vai noformējumu). Šādos gadījumos pastāv nepārprotamas sekas vai pretreakcija attiecībā uz pašu precī⁶⁰.

83. Lai nodrošinātu iespējami lielāku tiesisko noteiktību un mazinātu situācijas, kad valsts iestādēm un tiesām ir jālemj, vai par valsts pasākumu ir jāpaziņo, pamatojoties uz diezgan netveramu jēdzienu “būtiska ietekme uz realizāciju”, *CIA* atļauju saņemšanas izņēmums būtu skaidri jāapstiprina. Citiem vārdiem sakot, iepriekšēju atļauju saņemšanas režīmi nav pielīdzināmi “tehniskajiem noteikumiem”, ja vien tie neatbilst vienai no iepriekš 82. punktā minētajām īpašajām situācijām.

84. Ar šeit piedāvāto pieeju tiek atzīts, ka attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu noteiktie valsts pasākumi var ietekmēt preču brīvu apriti un uz tiem var būt attiecināmas abas minētās brīvības⁶¹ (izņemot, ja vienai attiecībā uz otru ir tīri sekundāra nozīme)⁶². Tomēr ar to tiek atspoguļoti arī 1. panta 4. punkta jēdziena “citas prasības” gramatiskie, sistēmiskie un teleoloģiskie aspekti, ar kuriem apstiprināta tā pastāvīgā uzmanības vēršana uz precī (īpaši prasība pašā tekstā, lai pasākums [t.i. cita prasība] būtu “izvirzīta precēm”). Smaguma centram apvienojumā ar ierobežoto izņēmumu metodi ir arī tāda priekšrocība, ka tiek palielināta tiesiskā noteiktība. Tas ir būtisks elements, ņemot vērā nepaziņošanas nopietnās sekas.

3) Piemērošana šajā lietā

85. Atļauju saņemšanas prasība *netiek* izvirzīta precēm⁶³. Principā tā nav “cita prasība”. Šo secinājumu pamato *CIA* atļauju saņemšanas izņēmums.

56 — Atspoguļojot *CIA* atļauju saņemšanas izņēmumu (piemēram, licences taksometru vadītājiem).

57 — Kas, kā atzīts vairākos Tiesas spriedumos, ir pielīdzināms dažiem pārdošanas veidiem (skat. iepriekš 51. zemsvītras piezīmi). Piemēri ietver aizliegumu pārdot noteiktas preces aptiekām vai veikt azartspeļu darbību kazino.

58 — Skat. 2001. gada 8. marta spriedumu *van der Burg* (C-278/99, EU:C:2001:143), kurā ir ticis atzīts, ka noteikumi par realizācijas metodēm nav tehniskie noteikumi.

59 — Šādi gadījumi katrā ziņā parasti atbilstu pilnīga aizlieguma jēdzienam saskaņā ar Direktīvas 98/34 1. panta 11. punktu.

60 — Jāuzsver, ka šeit paredzēto pasākumu veidi ir “noteikti pakalpojumiem”, nevis precēm. Šī iemesla dēļ, kā Tiesa jau ir atzinusi iepriekš, uz tiem, neņemot vērā to ietekmi uz preču fizikālajām īpašībām, nebūtu attiecināms jēdziens “tehniskie parametri” saskaņā ar Direktīvas 98/34 1. panta 3. punktu. Skat. spriedumu, 2005. gada 21. aprīlis, *Lindberg* (C-267/03, EU:C:2005:246, it īpaši 59. punkts).

61 — Spriedums, 2003. gada 11. septembris, *Anomar* u.c. (C-6/01, EU:C:2003:446, 55. punkts).

62 — Tas tā ir, ja vien preču aspekta elements nav vienīgi pakalpojumu elementa papildinājums vai otrādi. Šajā ziņā skat. spriedumus, 2011. gada 4. oktobris, *Football Association Premier League* u.c. (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631, 78. un nākamie punkti); 1994. gada 24. marts, *Schindler* (C-275/92, EU:C:1994:119, 24. punkts), un 2002. gada 22. janvāris, *Canal Satellite Digital* (C-390/99, EU:C:2002:34, 29.–32. punkts).

63 — Jo ar to noteikti ierobežojumi spēļu rīkošanai, nevis precēm, kas izmantotas šo spēļu rīkošanā.

86. Neapstrīdami var uzskatīt, ka atsauce uz atrašanās vietas ierobežojumu maina atļauju saņemšanas prasības raksturu. Tādēļ to var ņemt vērā, izvērtējot minētos 82. punktā minētos konkrētos apstākļus. Tomēr nešķiet, ka ir piemērojams kāds no minētajā punktā minētajiem īpašajiem apstākļiem, kas pamatotu *prima facie* secinājuma neievērošanu, kura pamatā ir valsts pasākuma smaguma centrs. Galīgais secinājums par to ir jāpārbauda valsts tiesai. Tomēr, ņemot vērā Tiesai iesniegtos faktus, šķiet, ka atļauju saņemšanas prasībai nav saskatāmas ietekmes uz attiecīgo preču fizikālajām īpašībām.

4) Secinājums

87. Ņemot vērā iepriekš minēto, neuzskatu, ka atļauju saņemšanas prasība ir “cita prasība” vai vispārīgāk – “tehnisks noteikums” Direktīvas 98/34 izpratnē.

V – Secinājumi

88. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai, atbildot uz *Sąd Okręgowy w Łodzi* (Lodzas apgabaltiesa) uzdotajiem jautājumiem, atzīt, ka valsts noteikumi, piemēram, Azartspēļu likuma 6. panta 1. punktā paredzētā atļauju saņemšanas prasība nav “tehnisks noteikums” Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvas 98/34/EK, kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā (OV 1998, L 204, 37. lpp.), izpratnē.